

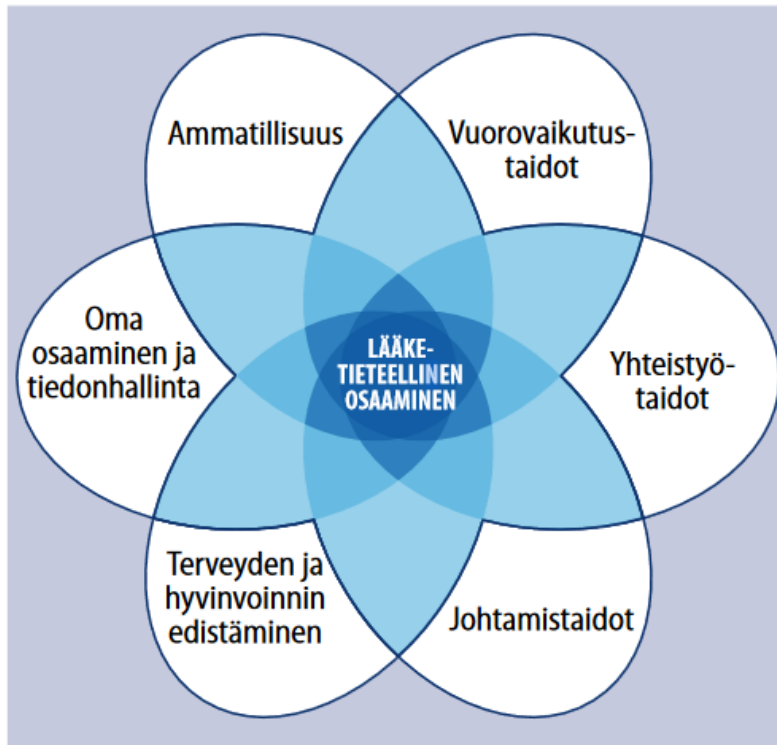
Lääkäri 2023 -tutkimus

Tuloksia johtamisesta

Aineisto

- Lääkäri 2023 -tutkimus, joka kuuluu viiden vuoden välein toistettavaan poikkileikkaustutkimusten sarjaan, joka alkoi Nuori lääkäri 88 -tutkimuksesta.
- Tutkimussarjassa on selvitetty suomalaisten lääkäreiden elämäntilannetta, arvoja, ammatti-identiteettiä, koulutusta ja urakehitystä sekä näissä tapahtuneita muutoksia.
- Vastaajia 4 885, joita työkäisiä ja tutkimusajankohtana työssä olleita 3 959.
- Tutkimus on tehty yhteistyössä lääketieteellisten tiedekuntien, Suomen Lääkäriliiton ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Johtaminen on osa osaamisperusteista lääkärikoulutusta

CanMEDS-kukan terälehdet kuvaavat osaamisperustaisen lääkärikoulutuksen osa-alueita (Niemi-Murola 2017)

<https://www.royalcollege.ca/en/canmeds/canmeds-framework.html>

Sisältö

Lääkäri 2023 tutkimuksen tuoreita tuloksia liittyen lääkärijohtajuuteen

- Tunnuslukuja esihenkilöinä toimivista lääkäreistä
- Arviot johtamiskoulutuksen riittävydestä
- Kiinnostus terveydenhuollon johtajana toimimiseen
- Arvostus
- Yhteenveto

20 % työssä olevista, alle 65 vuotiaista vastaajista kertoo toimivansa esihenkilötehtävissä.

Hieman **suurempi osuus miehistä** kuin naisista (23 vs. 18 %) toimii esihenkilöinä ja esihenkilöiden **keski-ikä on 52 vuotta** (koko aineistossa 46 vuotta).

91 % esihenkilöistä on **erikoislääkäreitä** (vs. 60 % niistä jotka eivät ole esihenkilönä) ja 46 % on **väitellyt** (vs. 19 %).

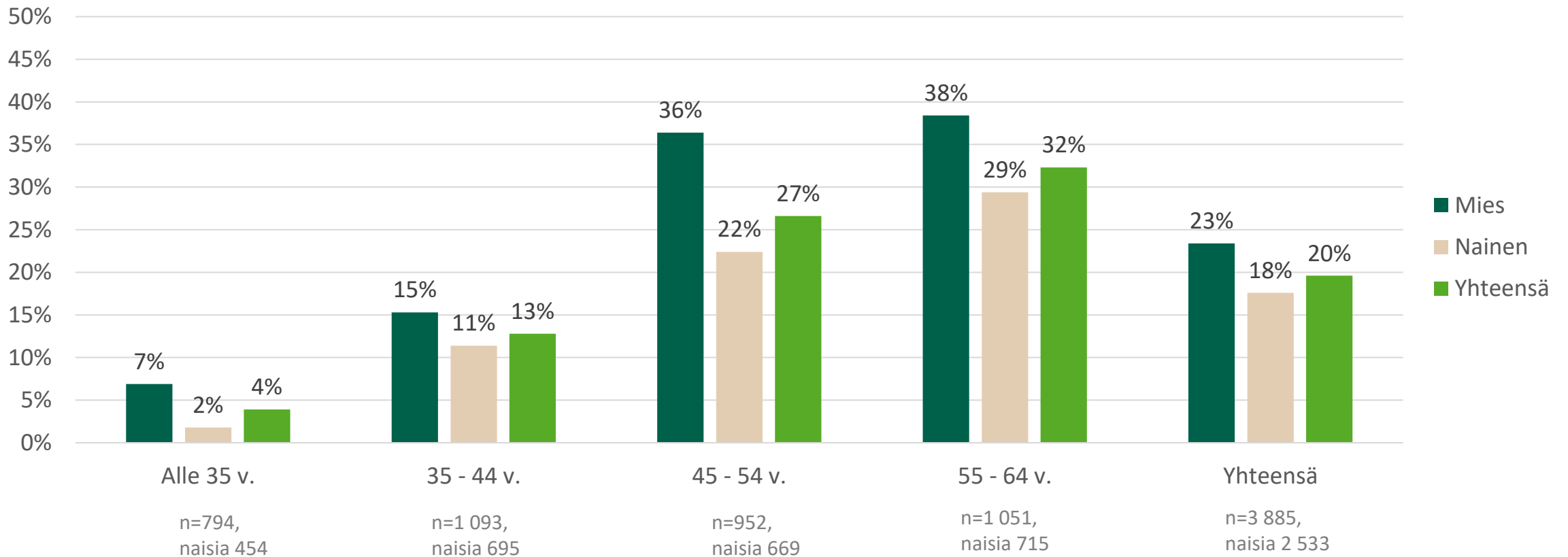
Esihenkilöasemaan voimakkaimmin yhteydessä olevat piirteet olivat: **johtaja, virkamies, kuuntelija, kehittäjä ja valmentaja**. Harvemmin esihenkilöyteen yhteydessä oli terveystkasvattaja, lääkkeiden määrääjä, auttaja, sosiaalisen työn tekijä ja konsultti.

20 %

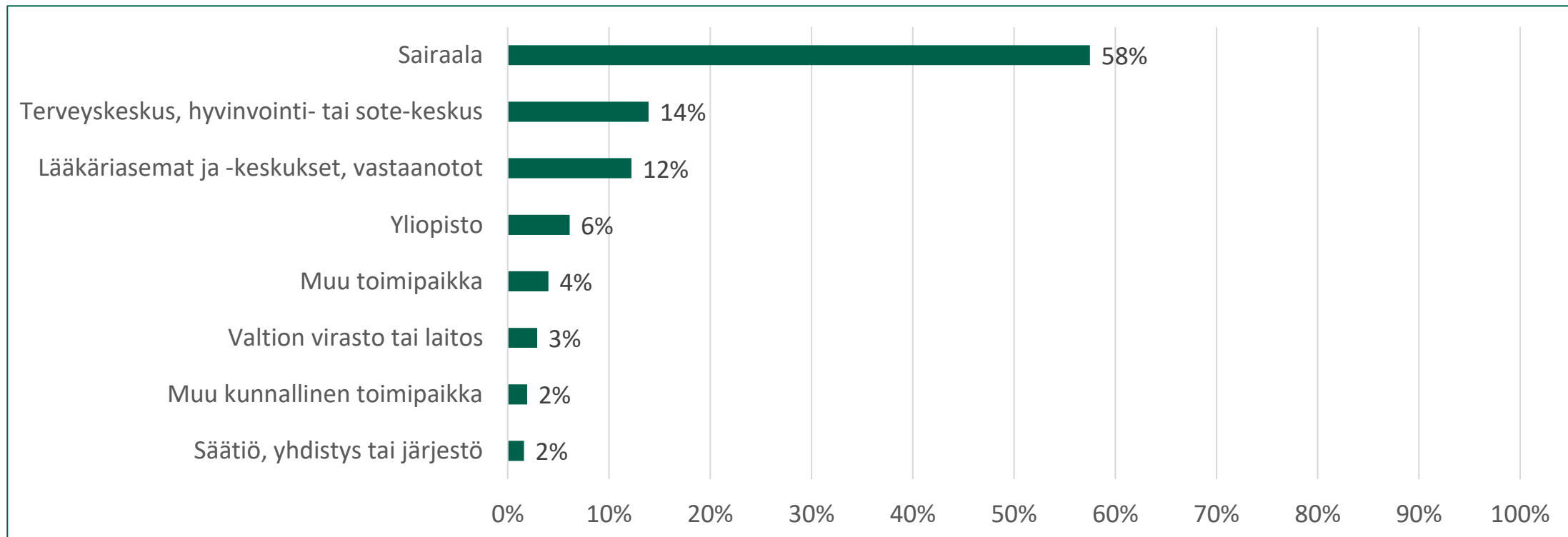
Esihenkilöiden osuus ikäryhmittäin (naiset, miehet, yhteensä (%))

Toimiminen esihenkilönä yleistyy iän myötä.

Isompi osuus miehistä kuin naisista toimii esihenkilöinä.

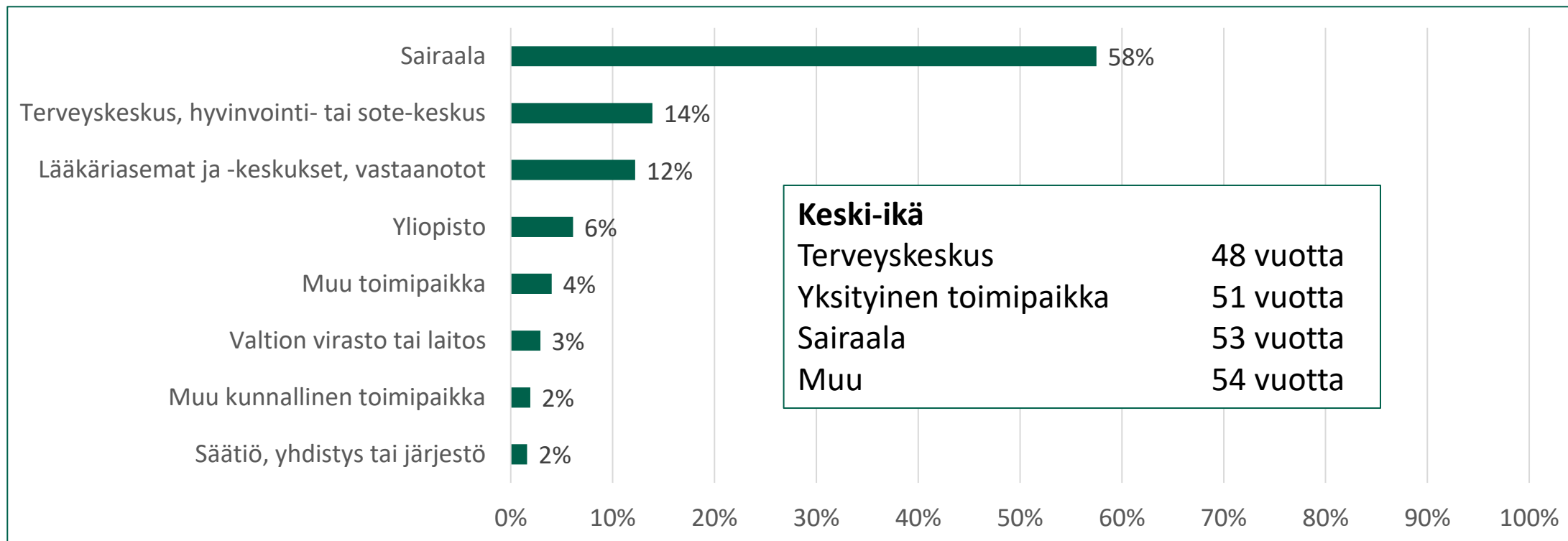

Yli puolet lääkäriesihenkilöistä toimii sairaaloissa

n=3 931

Yli puolet esihenkilöistä toimii sairaaloissa

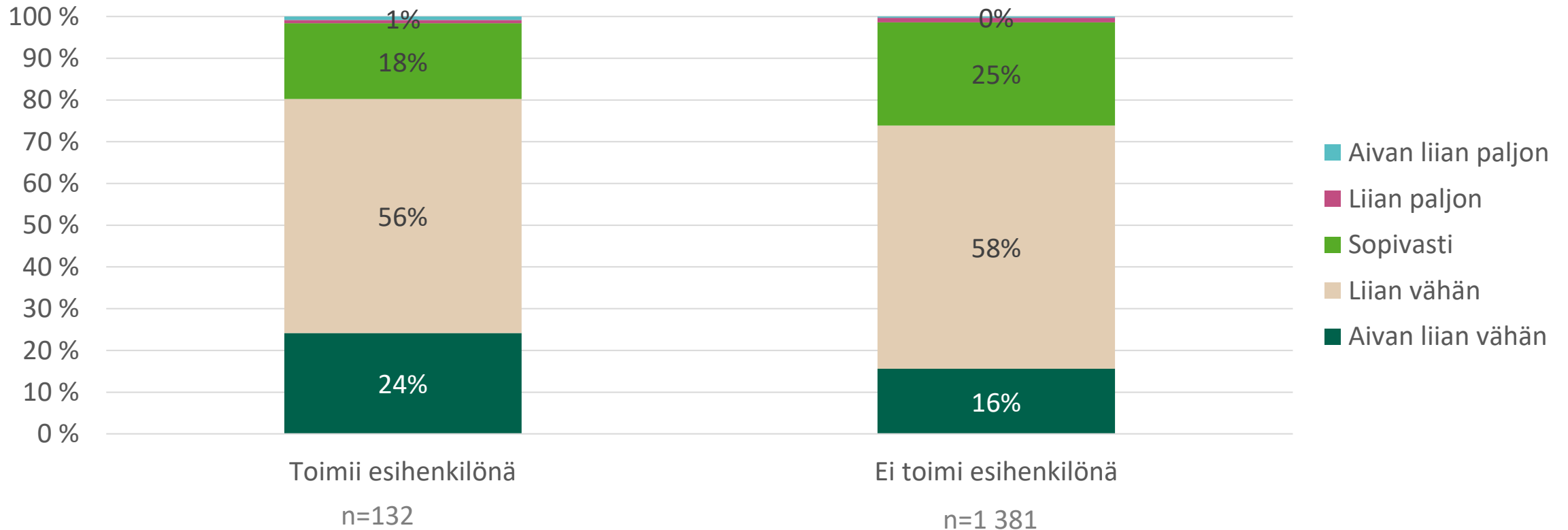

Johtamiskoulutus

Arvio peruskoulutuksessa saaduista johtamisen ja toiminnanohjauksen taidoista

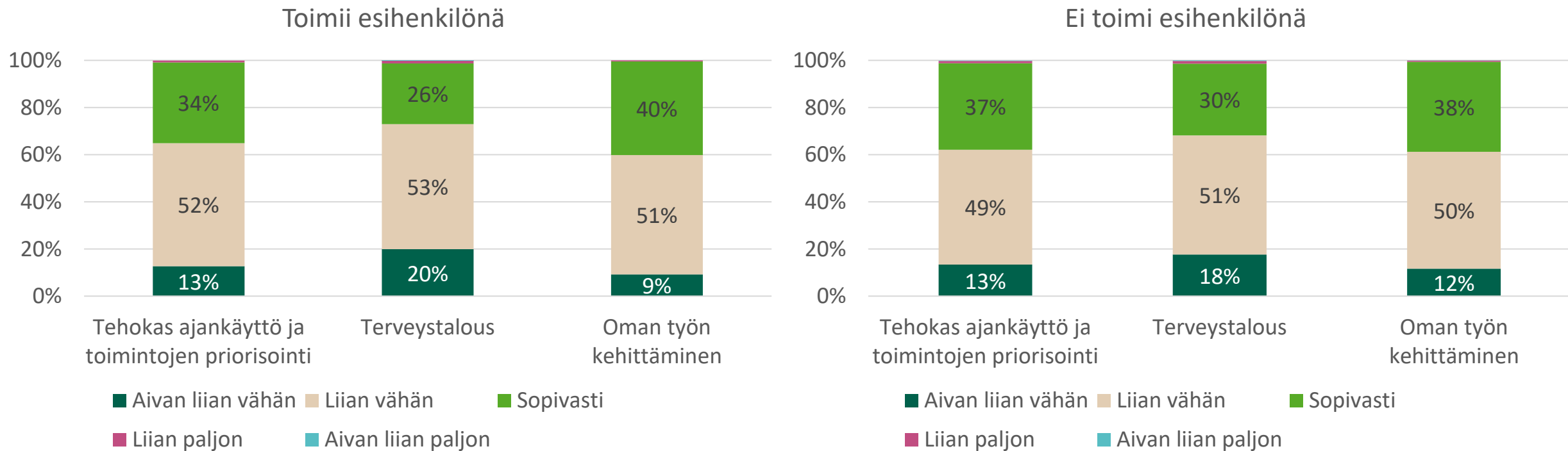
Peruskoulutus ei tue johtamistaitojen kehittämistä – pitäisikö?

Kysytty vain 2012 tai myöhemmin valmistuneilta n=1 513
Missä määrin sait peruskoulutuksessasi opetusta ja ohjausta?

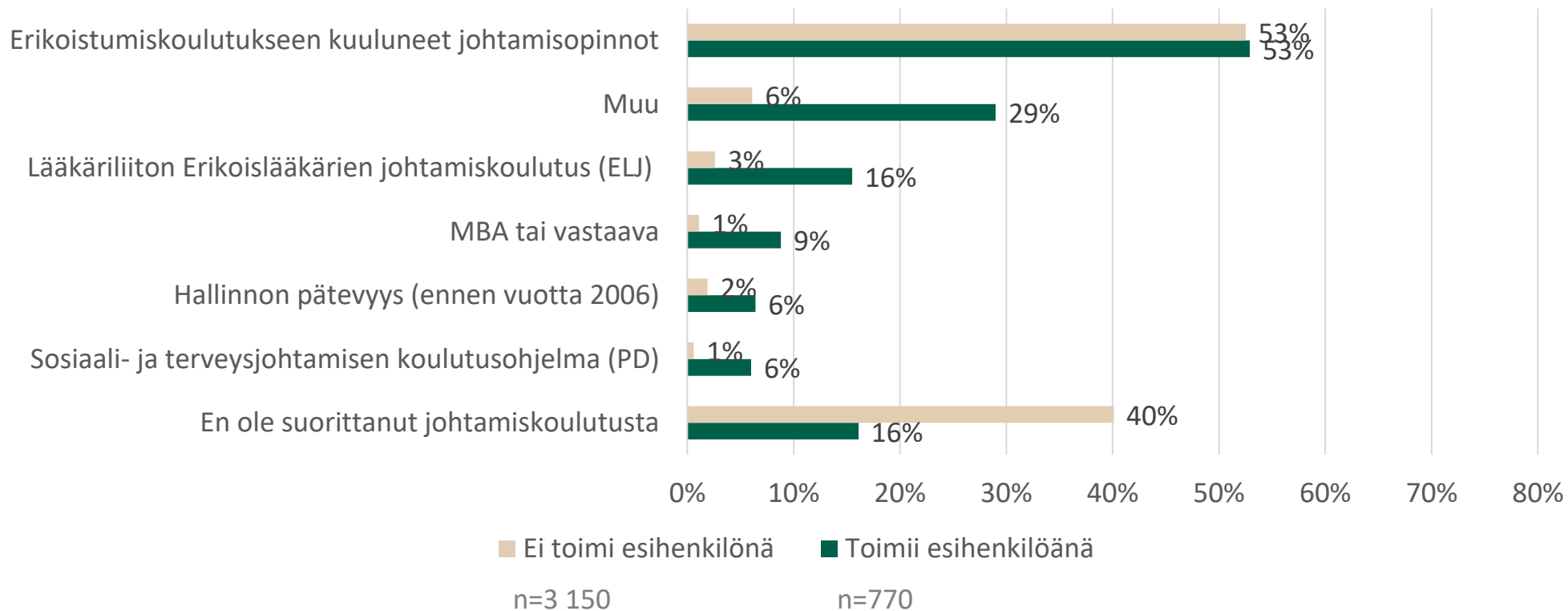
Arvio erikoislääkärikoulutuksessa saaduista johtamisen ja toiminnanohjauksen taidoista

Selvästi yli puolet arvioi, että koulutusta on liian vähän kaikilla kysytyillä osa-alueilla.

Suoritetut johtamiskoulutukset (%) esihenkilöillä ja ei-esihenkilöillä

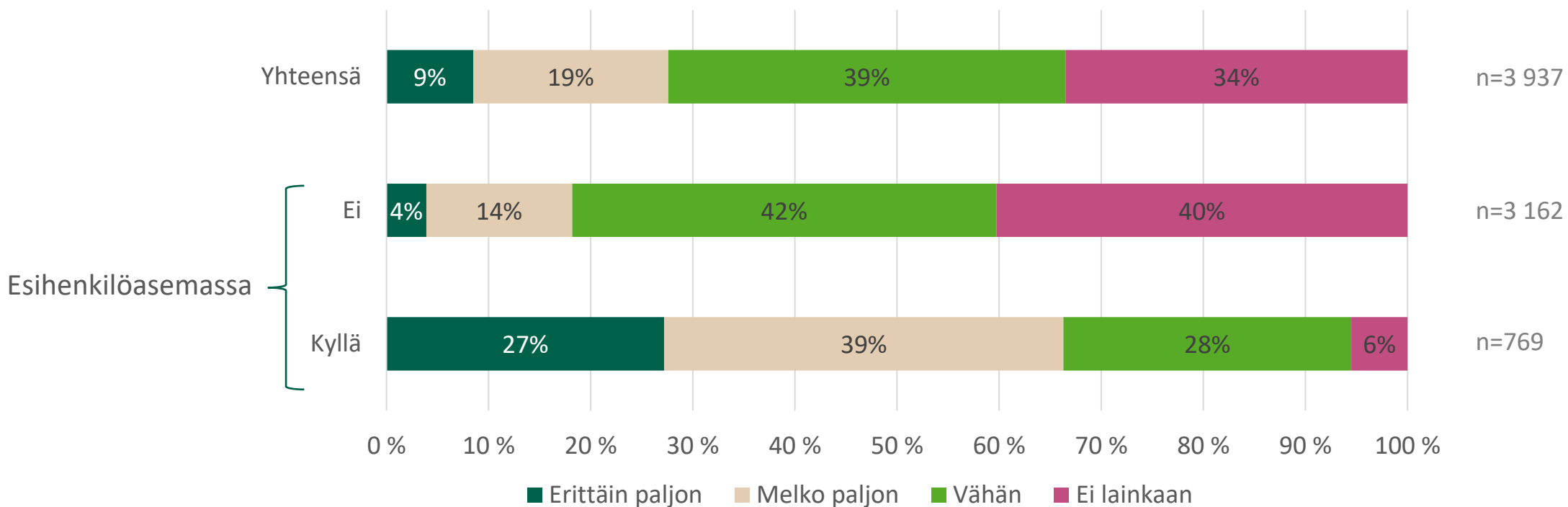
Esihenkilöt ovat hankkineet johtamiskoulutusta

Kiinnostus johtotehtäviin

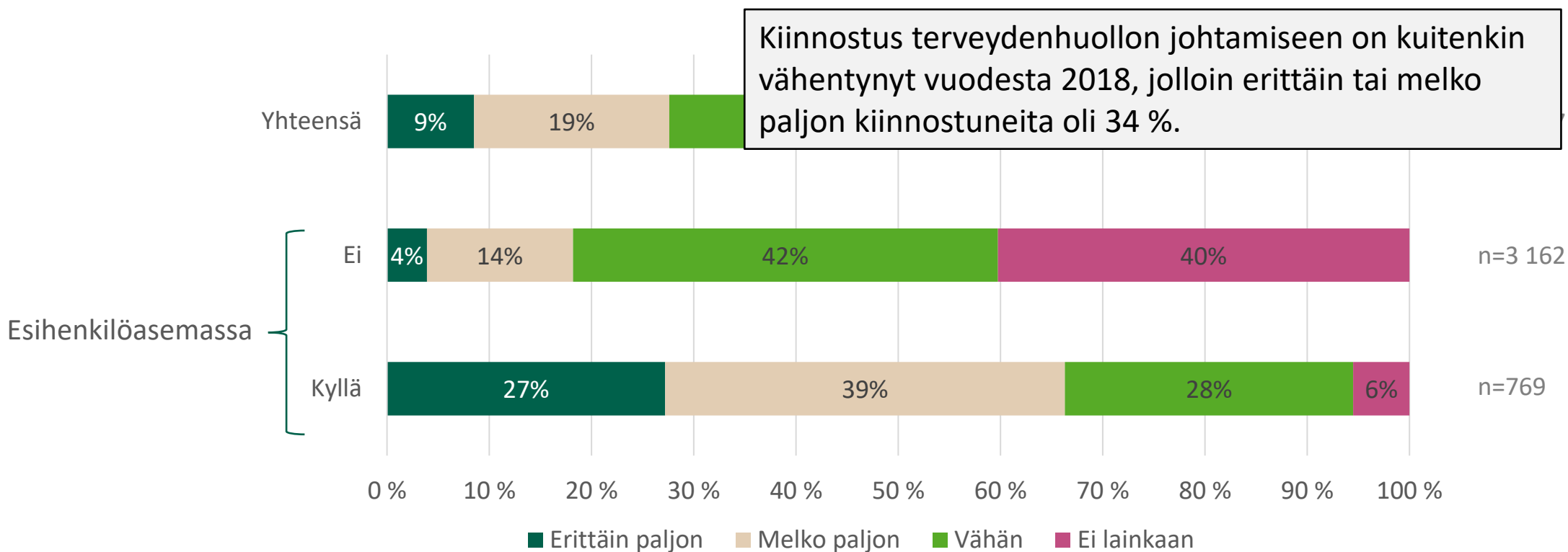
Kiinnostus terveydenhuollon johtotehtäviin (%)

Kaikista vastaajista 28 % oli kiinnostunut johtotehtävistä melko tai erittäin paljon, esihenkilöasemassa olevista 66 %

Kiinnostus terveydenhuollon johtotehtäviin (%)

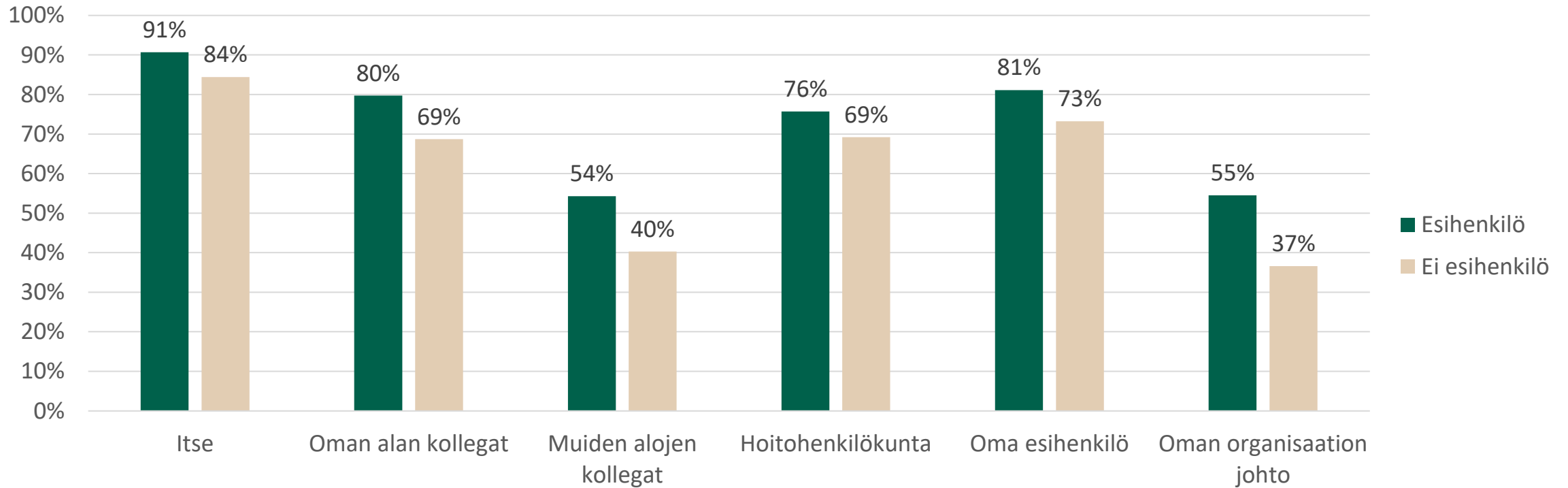
Kaikista vastaajista 28 % oli kiinnostunut johtotehtävistä melko tai erittäin paljon, esihenkilöasemassa olevista 66 %

Arvostus

Arvio kuinka paljon eri tahot arvostavat vastaajan nykyistä työtä (melko paljon tai erittäin paljon %)

Esihenkilöinä toimivat kokevat hieman useammin saavansa arvostusta kuin ne, jotka eivät toimi esihenkilöinä

n=3 887-3 904

Yhteenveto

Yhteenveto 1/2

Lääkäreistä **joka viides toimii esihenkilönä**. Kiinnostusta johtotehtäviin ilmaisee 28 % kaikista vastaajista. Hieman isompi osuus miehistä kuin naisista toimii esihenkilöinä. Esihenkilöt ovat jonkin verran keskimääräistä vanhempia. Keskimäärin nuorimmat esihenkilöt löytyvät terveyskeskuksista.

Valtaosa vastaajista – myös niistä, jotka eivät toimi esihenkilöinä – on sitä mieltä, että sekä **perus- että erikoistumiskoulutuksessa on liian vähän johtamiseen liittyvää opetusta**.

Esihenkilöasemassa olevat olivat hankkineet itsenäisesti johtamiskoulutusta.

Erikoistumiskoulutukseen nykyisin kuuluvan johtamiskoulutuksen lisäksi koulutusta oli hankittu lisää monista eri lähteistä (esim. Lääkäriliiton erikoislääkärien johtamiskoulutus (ELJ), Aalto yliopiston Executive Education, johtamisen erikoisammattitutkinto (JET), (E)MBA jne.). Vain 16 prosentilla esihenkilönä toimivista lääkäreistä ei ole mitään johtamiskoulutusta. Ne jotka ilmaisivat olevansa kiinnostuneita terveydenhuollon johtotehtävistä, olivat todennäköisemmin myös hankkineet johtamiskoulutusta.

Yhteenveto 2/2

Lääkärien halukkuus toimia terveydenhuollon johtotehtävissä vaikuttaa hieman vähentyneen verrattuna edelliseen, vuoden 2018 tutkimukseen. Syitä tähän tämä tutkimus ei paljasta, mutta tiedämme, että tutkimusten välissä on ollut mm. terveydenhuollolle haastava korona-aika jälkivaikutuksineen (esim. hoitojonot) sekä hyvinvointialueuudistus, jotka ovat saattaneet vaikuttaa asiaan.

Kuitenkin kaksi kolmesta esihenkilöstä vastasi, että terveydenhuollon johtotehtävät kiinnostavat melko tai erittäin paljon. Tuomirannan (2002) väitöstutkimuksen mukaan vain puolet lääkärijohtajista oli kiinnostunut johtamistyöstä, joten pidemmän aikavälin tarkastelussa vaikuttaa siltä, että tältä osin on tapahtunut myönteistä kehitystä esihenkilöiden keskuudessa. Samaa kehityssuuntaa mm. Sari Huikko-Tarvainen raportoi 2018 julkaistussa Erikoislääkärilehden artikkelissa.

Esihenkilöt arvostavat itse työtään ja he myös arvoivat, että kollegat ja heidän omat esimiehensä arvostavat heidän työtään varsin paljon, organisaation johdon arvioitiin arvostavan työtä hieman vähemmin. Esihenkilöt kokevat arvostusta hieman enemmän kuin kollegat, jotka eivät toimi esihenkilöasemassa.

Yhteenveto 3/3

Tulevat tutkimukset:

Aiemmista tutkimuksista tiedetään, että lääkärit eivät tyypillisesti toimi esihenkilöinä täysipäiväisesti, vaan osa työajasta käytetään esihenkilötyöhön ja loput potilastyöhön tms. Myös johtamistehtävien sisältö vaihtelee positioittain, toimipaikoittain jne. Tulevissa tutkimuksissa voitaisiin selvittää millaisia johtamistehtäviä lääkäreillä on, millaisia osa-alueita lääkärijohtajan toimenkuvassa on ja mikä osuus työajasta käytetään johtamiseen.

Lisätietoja

- Sari Huikko-Tarvainen, Johtaminen on alkanut kiinnostaa lääkäreitä. Erikoislääkäri 3/2018; 138-140.
- Mirja Tuomiranta, Lääkärijohtaja – Lääkäri vai johtaja? Väitöskirja, Tampereen yliopisto, 2002.
- Joonas Pyörny et al. Lääkärijohtajan identiteetti. Tasapainoilua kahden roolin välillä. Suomen Lääkärilehti 2023; 78 : e34542 www.laakarilehti.fi/e34542 (Julkaistu 27.6.2023)
- Lääkäriliiton suositus: <https://www.laakariliitto.fi/laakaran-tietopankki/muita-ohjeita-ja-suosituksia/terveydenhuollon-johtaminen/>